

Kupujte VOJNE BONDE!
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglasi v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium

VOLUME XXVI.—LETO XXVI.

CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONDELJEK), FEBRUARY 8, 1943.

ŠTEVILKA (NUMBER) 30

PRIČETEK VELIKE BITKE ZA VAŽNO POSTOJANKO ROSTOV

Poročila iz Švedske naznanjajo, da se vrše bitke že v notranjosti mesta.

SKORAJ VES KAVKAZ JE ŽE OSVOBOJEN

MOSKVA, nedelja, 7. februara. — Ruske čete so danes pridre na neki točki tri milje južno do Rostova, dočim je druga ruska armada z bliskovitim udarcem k obrežju Azovskega morja, izolirala nemške armade na Kavkazu.

Rusi v predmestjih Rostova
Specialni ruski komunikacije naznanjajo, da je sovjetska armada zaloputnila pred Nemci vrata, ki vodijo iz Kavkaza, ko je pridrla do obali Azovskega morja, dočim so druga ruske čete pridre v okolico rostovskih predmestij.

Nemški Dunkirk
Hitler stoji zdaj pred ogromno oziroma nemogočo nalogo, da spravi svojo celotno armado na Kavkazu, ki šteje okoli 200.000 mož, preko Črnega morja s Kavkaza. To pa bo pomenilo za Hitlerja Dunkirk, kakršnega so doživeli Angleži v Franciji. Razlika bo le ta, da so imeli Angleži na razpolago ladje za odvoz svojega vojaštva, dočim jih Hitler nima.

Zavzetje Batajska
Ruske komunikacije naznanjajo, da so ruske čete pridre v rostovsko predmestje Batajsk, katerega so z naskokom zavzele. Druge ruske armade so zavzele Balakle, s čimer so prišle v bližino 43 milj do Harakova, industrijskega centra Ukrajine, katero mesto pomeni Rusiji to, kar pomeni Pittsburg v Pennsylvaniji za Zedinjene države.

Izoliranje nemških armad
Rusi so presekali vsa pota in železniške zveze nemški armadi v Krasnodaru in Novorosijsku, veliki pomorski bazi na Kavkazu, ko so prevallili tekom svoje ofenzive 375 milj od črte, ki so jo imeli zasedeno Nemci. Ruski buletin dalje naznanja,

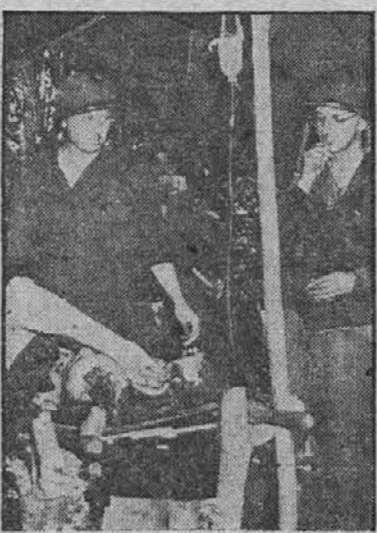
Križeva pot slovenskega naroda

V prvih vesteh, ki smo jih objavili lani o tragičnih in junonastopnih dogodkih v domovini, smo poročali o krajih Hrušica in Duplica, dvoje obsežnih središč lesne industrije, katera so slovenski uporniki zapalili. Nemške oblasti so brez dvoma obe žagi zopet popravile, kajti naslednje poročilo dokazuje, da sta bili obe še drugič uničeni. Podtajni slovenski časopis "Svobodna Slovenija" objavlja v svoji sedemnajsti številki z dne 10. 8. 1942 naslednje:

Nemško klanje
Kot represalije partizanskih požigov na Hrušici in Duplici, je dala nemška oblast ustreliti 133 talcev:

- DULJE: Solar Fr., Pavlin Fr., Erzen Fr., Perko Fr., Rozman Iv., Kocjančič; GABRŠE: Hrišenkovič; GABRŠE: Stanovnik An., in Al.; RADOV: NJE: Teston Jože; REP: Meglič Pet., Drešar Jože; PRISTAVA: Pandež Bog., Perko Fr., Puger M., Jože, Janez in Peter, Zupan Luka, Ogrin Alb.; RIBEC: Ferjen G., Gracelj Iv.; LJUBNO: Krivic, Krivic St., Pogačnik Jože, Pfeifer Fr., Ravnik Iv.; TRZIN: Rebolj Jože, Šiška Jože; GUNCLJE: Šušteršič Fr.; MENGES: Ves Fr.,

Transfuzija krvi

Na sliki vidimo transfuzijo krvi ameriškega vojaku v džungli na Guadalcanalu.

Župan Lausche bo predložil zbornici proračun

Župan poudarja, da bo treba na vseh straneh štediti, ker bodo letos mestni dohodki nižji kot običajno.

Župan Frank J. Lausche bo predložil mestni zbornici nocoj mestni proračun, iz katerega bo razvidno, da bo potrebovala mestna vlada leta 1943 \$17,177,000 za vzdrževanje svojih ustanov.

Župan Lausche naglašja, da bo treba letos posvetiti izredno pažnjo ekonomskemu obratovanju mestnih uprav, in to iz več razlogov, med katerimi so:

Dohodki od takozvanih "Parking meters" bodo padli za približno 35 odstotkov, ker bo zaradi restrikcij mnogo manj avtomobilov na ulicah. Denar od glob, ki jih je naložilo lansko leto mestno sodišče, je znašal \$615,000, dočim bo prišlo letos v blagajno kvečjemu \$580,000, kar bo posledica okrnjenega prometa.

Pristojbine za gradnjo novih poslopj se bodo zmanjšale za približno \$20,000, ker se bo zaradi pomanjkanja gradbenega materiala manj gradilo. Ker ni bil lansko leto odobren 1.3 mill davek, bo s tem mesto prikrajšano leta 1943 za \$1,600,000.

Treba bo torej na vseh straneh hraniti, ako naj potrebne mestne ustanove še nadalje poslujejo.

NEMCU SE BLIŽA USODNI DAN

DETROIT, 6. februara. — Pred očmi Maxa Stephana, Nemca in bivšega lastnika neke restavracije v Detroitu, ki je dal zavetje in pomoč nekemu iz Kanade pobeglemu nemškemu letalcu, radi česar je bil obsojen v smrt na večalih, binglja zdaj bliže rabljeva zanka. Okrajno apelatno sodišče je namreč zavrnilo njegov priziv. Zdj mu preostaja samo še priziv na vrhovno sodišče Zedinjenih držav, katerega pa mora vložiti tekom tridesetih dni.

18 MILIJARD DOHODKOV

WASHINGTON, 6. februara. — Zaradi velike vojnodobne zahteve po živilih in zaradi 22-odstotnega zvišanja cen poljskim pridelkom, so se dvignili dohodki ameriških farmerjev leta 1942 do rekordne številke \$18,700,000,000.

To pomeni, da so znašali dohodki farmerjev leta 1942 \$4,743,000,000 več kakor l. 1941.

VAŽNA VEST

C. L. Sultzberger, dopisnik lista "The New York Times," poroča iz Londona, da so pričeli Nemci in Italijani izvajati strahotne represalije nad ljudstvom Jugoslavije zaradi četniških in partizanskih podvigov in napadov. General Mihajlovič, vodja četnikov in vojni minister v jugoslovanski zamejni vladi, je postal svoji vladi in zaveznikom nujen apel, naj vendar kaj ukrenejo proti temu krvavemu pokolju jugoslovanskega prebivalstva.

Čitatelje opozarjamo, da je v poročilu izrecno navedeno, da se vrše te represalije zaradi napadov četnikov in partizanov, ne samo partizanov. To dejstvo navajamo v zvezi z našim uvodnikom in dveh "Prosvetnih" uvodnikov, ki jih bomo jutri pričeli. Uredništvo.

Premier Churchill se je včeraj vrnil v London

Na postaji ga je pričakovala velika množica ljudi, ki ga je navdušeno pozdravila.

LONDON, 7. februara. — Danes se je vrnil v London premier Winston Churchill, ki je bil deležen ob svojem prihodu velikih ovacij. Ob tej priliki se je doznalo, da se je Churchill ustavil za poldrugi dan v glavnem stanu zavezniških armad v Severni Afriki, kjer se je posvetoval z ameriškim poveljnikom Eisenhowerjem in ostalimi ameriški in angleškimi generali. Z letališča se je pripeljal Churchill z vlakom v London, kjer ga je pričakovala entuziastična množica ljudi. Ob tej priliki so se razširile tudi večinoma po osišču inspirirane govornice, da se je Churchill sestel tudi s španskim generalom Francom, katere govornice pa so brez podlage.

Takoj po svojem prihodu je imel premier važno sejo s člani svojega kabineta. Zdj po premieru pripravil dolgo poročilo o svojem poslanstvu v Severni Afriki in Turčiji, katero bo prebral pred nižjo zbornico.

IGRALEC ERROL FLYNN OPROŠČEN

LOS ANGELES, 6. februara. — Porota, sestojeca iz devetih žensk in treh moških je danes po 13-urnem posvetovanju odločila, da je igralec Errol Flynn nedolžen v vseh treh obtožbah zapelejanja mladoletnih deklet ter ga je oprostila. Tekom razprave je prišlo na dan, da sta bili obe mladoletni mladenki, ki sta pričali, da sta imeli s Flynnom seksualne odnose, v katere sta sami pristali, zrel ptičici, katerih ena si je s pomočjo kriminalne operacije že odpravila plod. Vse njune izjave so bile lažjive in Flynn ni imel z njima nobenih odnosov.

LETALSKA NESREČA; 14 OSEB UBITIH

GREENSVILLE, S. C., 6. februara. — Vojaške oblasti naznanjajo, da je bilo ubitih 14 mož, ko sta včeraj popoldne treščila dvanaest milj južno od Newberry, S. C., dva vojaška bombnika.

Umorjena žena

Na sliki je Mrs. Martha Virginia Brinson James, ki je bila umorjena na vlakcu, o katerem umoru smo že poročali.

Ciano je moral iti na Hitlerjevo zahtevo

Baje je bil Ciano v zvezah s krogi, ki so hoteli osvoboditi Italijo nemškega valpstva.

WASHINGTON, 7. februara. — Kakor se zdaj doznava, je odstavil Mussolini svojega zeta Ciana od ministrstva zunanjih zadev, kakor tudi več drugih ministrov z njihovih položajev na zahtevo Adolfa Hitlerja. Hitler je mrzil Ciana, o katerem je rečeno, da je bil v zvezi s podtalnim gibanjem v deželi, ki stremi za osvoboditvijo Italije izpod nacijskega jarma. Rečeno je, da je Hitler zlasti zameril Cianu, ker je slednji dovolil, da je pristal Rooseveltov posebni poslanec pri Vatikanu — Taylor na italijanskem ozemlju, ko je šel pred meseci obiskat papeža v Vatikan. Grof Ciano je bil zdaj imenovan za italijanskega poslanika pri sveti stolici v Vatikanu.

Rojak podlegel opeklina

Včeraj zjutraj je pričelo goreti v kleti hiše rojaka Josepha Hočevarja, na 1032 E. 61 St. Ko je šel Hočevar v klet, da bi pogledal ogenj, ga je dim preobvaldal in se je zgrudil pri fornezu. Dobil je tako hude opeklinae po obrazu in životu, da jim je ob 6:15 uri zjutraj podlegel v Mt. Sinai bolnišnici.

Pokojni Hočevar je bil p. d. znan kot Ratenški Jože ter je bil star 69 let. Doma je bil v vasi Kamin vrh, fara Ambrus, odkoder je prišel v Cleveland pred 44. leti. Zadnje leto je bil bolj rahlega zdravja. Tukaj zapuščja žalujočo soprogo Mary, rojeno Novak, štiri sinove: Josepha, Jamesa, Williama in Franka, hčeri Emmo Suderman in Josephino Lukas, pastorka Mary Hočevar in Pfc Joseph Kastelec, sestro Frances in brata Jamesa. Zadnjih 22 let je bil zaposlen pri White Motor Co. Bil je član društva Dvor Baraga št. 1317 O. O. of F. Pogreb se bo vršil v četrtek zjutraj ob 9:30 uri v cerkev sv. Vida iz Zakrajškovega pogreznega zavoda, 6016 St. Clair Ave. in na pokopališče Calvary. Bodi mu ohranjen blag spomin, preostali družini pa naše sožalje!

Nov grob

Danes zjutraj ob 1:30 uri je preminil za srčno hibo rojak Frank Drčar, stanujoč na 7201 Hecker Ave. Star je bil 65 let. Tu zapuščja soprogo, štiri sinove in dve hčeri. Podrobnosti bomo poročali jutri. Pogreb oskrbuje Grdinov pogrebni zavod.

VELIKA ZMAGA AMERIŠKE ZRAČNE SILE NA PACIFIKU

Ameriški letalci sestrelili brez vsakih lastnih izgub 41 japonskih letal.

ANGLEŠKA OSMA ARMADA V SEVERNI AFRIKI SE PRIPRAVLJA ZA UDAR NA ROMMELA

Nekje v Novi Gvineji, 6. februara. (Zakasnelo). — Japonci so podvzeli danes poizkus napada na letališče v Wau-u, katerega so napadli z velikim številom letal, toda so doživeli enega svojih največjih porazov. Ob tej priliki je bilo sestreljenih ali silno poškodovanih 41 japonskih bombnikov in bojnih letal. Ameriški letalci so uničili 5 japonskih bombnikov in 21 bojnih letal, poleg tega pa so najbrže uničili še nadaljne tri bombnike in 12 bojnih letal.

Nobenh ameriških izgub

Na ameriški strani ni bilo sestreljeno niti eno letalo in izgubljen niti en mož.

Poleg tega je neki ameriški bombnik pogreznil dvoje majhnih japonskih tovornih parnikov ter obstreljeval japonske barke. Drzen manever ameriškega vojaštva

VLADA JE ODLOČILA RACIONIRANO PRODAJO ČEVLJEV

Racioniranje postane polnomočno jutri. — Danes ni nobenih čevljev na prodaj. — Čevlje boste lahko kupili z znakom št. 17, ki je v knjižici za nakup kave in sladkorja.

WASHINGTON, 7. februara. — Vlada je danes nenadoma in brez predhodnega naznanila odločila racioniranje čevljev. Jutri (to je danes, ker je poročilo datirano z včerajšnjim dnem), je prepovedana vsa prodaja čevljev, racioniranje pa postane veljavno v torek.

Mladenič ubit pri vojakah

Mrs. Jennie Holmes, stanujoča na 18903 Kildeer Ave., je bila potom uradnega obvestila iz vojnega departmenta, obveščena, da je bil v bitki na Solomoni ubit njen brat, Frank Strauss, star okrog 28 let. Mladenič je pred leti živel s svojimi starši, ki so zdaj že mrtvi, na 1224 E. 173 St. Pri vojakah se je nahajal štiri leta. Tu zapuščja štiri sestre, Mrs. Angelo Susman, Mrs. Julijo Willem, Mrs. Rose Perusek in Mrs. Jennie Holmes ter brata Johna in tri nečake, ki se tudi nahajajo v armadi.

Veselo presenečenje

Danes bo praznovan Mr. Anthony M. Kolar, strojni stavec, ki je uposlen pri dnevniku "The Plain Dealer", svoj 52. rojstni dan. Da bo praznovanje čim lepše, sta ga prijetno presenetila njegova sinova, Frank in Anthony, ki sta oba pri vojakah in ki sta za to veselo priliko popolnoma tiho in nepričakovano padla v hišo. Najlepše pri stvari pa je bilo to, da nista brata tudi drug za drugega vedela, kaj nameravata. Ko sta se bližala svojemu domu, 3222 Lakeside Ave., sta jo nepričakovano primahala vsak okoli enega voga-laska, nakar sta trčila skupaj. Tretji sin Mr. Kolarja, korporal Robert P. Kolar, je pri vojakah v Alaski. — Poleg imenovanih bodo slavili Kolarjev rojstni dan še njegova soproga, Mrs. Gertrude Kolar, ter njuni hčerkci, Mrs. Gertrude Barker in Miss Margaret A. Kolar, 15 let stara dijakinja v East High šoli. — Mr. Kolarju, ki je med Slovence splošno znan, iskreno čestitamo in mu kličemo: Še na mnoga leta!

Znamka št. 17

Ko se bo v torek pričelo racioniranje čevljev, boste slednje lahko kupili z znakom št. 17, ki jo imate v knjižici za nakup sladkorja in kave.

Ta korak je bil podvzet, ker je nevarnost sovražnih podmornic omejila uvoz kož in ker je potrebna tretjina vse obutve, ki jo imajo na razpolago, našemu vojaštvu in lend-lease dobavam.

Potek znamke 15. junija

Kakor rečeno, bo lahko vsak družinski član kupil par čevljev vsake štiri mesece. Prva perioda znamke št. 17 bo končana 15. junija, kar pomeni, da po tem datumu ne boste mogli več kupiti s to znakmo čevljev.

Gotove izjeme

Lokalnim racijskim odborom pa bo dovoljeno izdajati posebne certifikate ali nakupna dovoljenja na primer za noseče ženske, žrtvam požarov ali tatvin, itd.

Kupujte vojne bonde in vojno-varčevalne znamke, da bo čimprej poraženo osišče in vse, kar ono predstavlja!

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
 6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
 Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (GENE NAROCNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
 (Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):
 For One Year — (Za celo leto)\$6.50
 For Half Year — (Za pol leta) 3.50
 For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
 (Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
 For One Year — (Za celo leto)\$7.50
 For Half Year — (Za pol leta) 4.00
 For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
 (Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
 For One Year — (Za celo leto)\$8.00
 For Half Year — (Za pol leta) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

MRAK OB DONU

Ob reki Don, zapadno od Stalingrada je neki kraj, v tem kraju je gotova hiša, v tej hiši gotova preprosta soba s štirimi golimi stenami, mizo in štirimi stoli. Oni dan so sedeli v tej sobi in ob tej mizi en ruski maršal, en ruski general, en nemški maršal in en ruski tolmač, katerih slike so posneli fotografi poznejšim rodovom in zgodovinarjem v spomin.

Toda to niso bile edine slike, ki so jih posneli fotografi. Pred dvema in pol leti so posneli slike v temnem compiegneskem gozdu v Franciji. Na tistih slikah je bil tudi mož, po imenu Hitler, ki ga na teh slikah v koči ob Donu ni. Usoda še ni potrkala na njegova vrata, dasi stoji že pred njimi.

Na enem teh stolov ob mizi v samotni koči ob Donu je sedel nemški maršal Friedrich Paulus, ki je zrl preko mize v obliči ruskega maršala Nikolaja Voronova in ruskega generala Konstantina Rokosovskega. Toda nemški maršal ni prišel sam semkaj, temveč je bil priveden. On ni bil tu, da bi stavil vprašanja, temveč da bi nanja odgovarjal; ni bil tu, da bi diktiral Rusom svoje pogoje, temveč zato, da bi poslušal ruske diktate.

Na vsak način so morale rojiti nemškemu maršalu po glavi čudne misli, ko je ruski major Djatlenko prevajal in tolmačil razgovor. Gotovo je premišljeval o usodi svoje šeste armade in o divizijah svojih satelitov: o usodi tristo tisoč mož, ki so zdaj ubiti, ranjeni ali mrtvi. Ako je pogledal skozi okno v vzhodno stran, je zrl na pokopališče nemških teles in nemških nad. Ako je pogledal v zapadno smer, je zrl na bojno linijo, na kateri divjajo krvave bitke, ki pišejo s krvjo v snegu usodo Nemčije.

Ako je brskal po svojih spominih, dočim je major Djatlenko prevajal nemščino na rusčino in rusčino na nemščino, si je moral poklicati v spomin besede, ki jih je izgovoril Fuehrer dne 30. septembra 1942: "Bodite trdno uverjeni, da nas ne bo nobeno živo bitje potisnilo od Stalingrada!" — In res: velik del nemške armade bo vse večne čase počel pri Stalingradu, Kosti nacijskih voljakov bodo še dolgo dolgo prhneli tu ter gnolije stalin-grajsko zemljo. Vsi njihovi tanki, vsi njihovi topovi, vsi njihovi bombniki, vsa njihova bombastičnost, ki jim je zvenela po ušesih, ko so korakali v Rusijo, vse to jim danes ne more pomagati. Tja so šli, in tam so zdaj ostali... Tu zdaj leže ti mladi možje, ki bi bili danes v okolici človeške civilizacije pesniki, znanstveniki, kultivatorji, graditelji in očetje resnično velike Nemčije...

V glavnem stanu ruske donske armade ni prostora v obilici, vendar je soba dovolj prostorna. Dovolj je prostorna, da se more v nji vprizoriti scena historične drame: scena, ki spada h koncu drugega dejanja. Naj maršal Paulus, Hitlerjev izvoljenec, le pozornost prisluhne, pa bo tudi on slišal grmenje, ki pretresa svet: grmenje topov v Severni Afriki; eksplozije bomb na nemški zemlji; teptanje korakov milijonov Amerikancev, ki se urijo za bitke; siganje tovarn, kjer se vrtili hitreje in hitreje kolesje strojev, ki izdelujejo orodje za zadajanje smrti...

Hitler je priklical na svet rod neusmiljenih, roparskih bogov, katerih pohod je šel ob glasovih njegovih bojnih trobent daleč v vse štiri smeri sveta. Zdaj pa so pričele te troblje trobiti žalne koračnice; one svirajo Brahmov simfonijo in pesmi smrti.

Hitler piše drugo "Goetterdaemmerung," mrak bogov z umirajočimi Siegfriedi in žrtvujočimi se Brunhildami, s plamtečimi bastijoni in operno godbo. To je drama, ki jo je zasnoval divjak, blaznež in glumač v eni osebi.

Hitlerjeva "Goetterdaemmerung"...

STRAŠNA BILANCA

207,373 oseb so Nemci ubili na podlagi obsodbe v vseh okupiranih deželah. Največ je med temi Poljakov. V številu so možje, žene in otroci. Seveda se to število ne nanaša na poboje v masah.

Razne vesti iz Jugoslavije

Neue Zuericher Zeitung poroča dne 29. novembra iz Budimpešte, da so pretekli terek ustrelili v Beogradu 11 oseb radi tega, ker so "pripravljale sabotažo in podpirale delovanje "komunistov". Obsodbe je izreklo vojaško sodišče, ki se imenuje "vojaško sodišče srbske države garde". Iz smrtnih obsodb v teku zadnjih par tednov, je treba zaključiti, da sta začela Nedić in novi srbski notranji minister uvajati še trše policijsko postopanje kakor dozda.

Neue Zuericher Zeitung poroča 27. novembra iz Budimpešte: Dragomir Jovanović, predsednik policije in župan Beograda, je izjavil na radiu, da bodo vsi Srbi, ki bi se udeleževali bojev, doživeli usodo upornikov: ogromna je razlika med vlado v izgnanstvu iz prve svetovne vojne in sedaj: v Srbiji zdaj ni vojaške fronte.

(Italijani so drugačnega mnenja: še vedno izdajajo uradna poročila o izgubah na "balkanski fronti" — Op. JLC).

Švicarski časopis o borbah v Jugoslaviji

BERN, 20. decembra — "La Suisse" prinaša dolgo obravnavo o bojih Jugoslovanov proti silam osi. Članek je ilustriran s fotografijo generala Draže Mihajlovića, vodje četnikov v Jugoslaviji.

Zgodovinski razvoj teh bojev od poraza Jugoslavije do danes, je natančno opisan. List citira tudi razne objave uradnih agencij osi. Članek je ilustriran s fotografijami generala Draže Mihajlovića, vodje četnikov v Jugoslaviji.

Zgodovinski razvoj teh bojev od poraza Jugoslavije do danes, je natančno opisan. List citira tudi razne objave uradnih agencij osi. Članek je ilustriran s fotografijami generala Draže Mihajlovića, vodje četnikov v Jugoslaviji.

Podprimo borbo Amerike za demokracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bonдов in vojno-varčevalnih znamk!

ITALIJANSKI LETALEC SESTRELJEN

LONDON, 6. februarja. — Rimski radio poroča, da je bil v severni Afriki sestreljen iz zraka Vittorio Dragodin, eden najboljših italijanskih letalcev.

United Yugoslav Relief Fund

United Yugoslav Relief Fund pod pokroviteljstvom American Friends of Jugoslavia je odobren od National Budget Committee za War Relief Appeals. Odbor je sestavljen od Community in War Chests te dežele pod vodstvom G. Gerard Swope, v svrhu pomoči pri urejevanju podpornih in pomožnih prošelj. Sedanje \$2,000,000 kampanja v ta fond je bila predhodno odobrena od President's War Relief Control Board. National Budget Committee za War Relief Appeals je priporočal \$1,000,000 iz te vsote za War Chest-e te dežele.

Bilo je tudi oznanjeno, da je število direktorjev tega odbora povečano. Novi člani so: Thomas J. Watson, predsednik International Business Machines, ki deluje kot Narodni predsednik (National chairman) za Jugoslovansko kampanjo; Franklin W. Brown; Mrs. Robert L. Clarkson; Mrs. John W. Frothingham, Ane Helene Losanitch; Miss Malvina Hoffman, poznan ameriška kiparica; in Mme. Slavka Grouitch, vdova prejšnjega jugoslovanskega ministra u Zdrženih državah. Ostali člani odbora so: Hamilton Fish Armstrong, Willis H. Booth, William M. Chadbourne, Allan W. Dulles in Hon. Frank L. Polk. Bart Andress je Narodni vodja tega sklada. Matilda Spence Rowland je pa možna voditeljica.

Večji del tega sklada bo pre-

Naša najlepša kraška jama

Na tisoče znanih jam in brezden leži v našem dolenskem in notranjskem Krasu. Med temi je mnogo jam prav lepih in ogleda vrednih. Na žalost pa je le malokatera jama lahko dostopna in zahteva tudi v najlažjih primerih precejšnjo napora. Edina jama, ki ji je pri nas zasebna podjetnost odprla vrata za široko javnost, je Županova jama pri Grosupljem.

Ce upoštevamo, da je ta izredno lepa in zanimiva jama pri nas prva, ki je urejena tako, da je more obiskati tudi najbolj razvajen turist, moramo priznati, da se mnogo premalo zanimamo za lepote našega Krasa. Če bi drugi narodi mogli v svoji zemlji pokazati kaj podobnega, bi že zdavnaj taka jama zaslovela kot največja zanimivost in najvažnejša izletniška točka.

Pri nas pa komaj vemo, da imamo prav blizu Ljubljane tako jama, malo kdo pa ve, da so v tej jami lepo urejena pota, stopnišča in da je vsa jama električno razsvetljena.

Pred 15 leti

15 let je od tega, ko je jama odkril župan iz Ponove vasi g. Josip Perme. S pravo mladostno vnemo se je lotil nadaljnjih raziskavanj, trdno odločen, da omogoči vsej naši javnosti dostop do jame, potem ko smo izgubili po svetovni vojni Postonjsko jama. Vse naše razmere velikansko kraško ozemlje ne more pokazati niti ene javno dostopne jame, ki bi bila gotovo najbolj značilen primer za čudovito delovanje vode v Krasu. — Ogromno je bilo delo in velikanske so bile žrtve, ki jih je vložil v to jama zasebnik. Uspeh dolgoletnega dela nam je dal jama, na katero smo po pravici lahko ponosni, pa naj si je tudi ne poznamo.

Zveza z Ledenico

Župan Perme je odkril prvotni vhod v jama kakih 100 m od vhoda v staro in že znano jama Ledenico. V to jama se je zatekalo tamošnje prebivalstvo še za časa turških vpadov. Ker je Ledenica razsežna jama, so ob turških vpadih kmetje gnagnali v jama vsi živino ter nosili vanjo potrebnega živeža. Ker je bil vhod v jama v dobro zaraščnem gozdu, turški romparji kmetov niso našli. Kmetje pa so potrpežljivo čakali, kdaj bodo Turki zopet odvihrali.

Svoje čudno ime je dobila Ledenica zato, ker se je v njej vedno do pozne pomladi obdržal led. Zaradi tega je bila jama v resnici nekakšna naravna ledenica, prav zato pa je tudi čez poletje izredno hladna.

Razumljivo je bilo, la je župan Perme skušal najti zvezo med novo odkrito jama in Ledenico. Potem, ko je na novo

skrbel bolnim pakete hrane, zdravil, razne zdravstvene potrebe in specialno pomoč raznih vrst preko 140,000 jugoslovanskim ujetnikom v zaprtih v Nemčiji in Italiji. Ostalo svoto se bo pa rabilo za zdravila za jugoslovanske otroke in za nujno pomoč jugoslovanskim mornarjem, beguncem, itd. Delo za ujetnike bo v večini izvršeno s pomočjo American Red Cross in International Red Cross, katerega vodstvo jamči, da se potrebine lahko pošlje ujetnikom brez kakih neprilik z sovražnikom. Delo za otroke bo tudi po večini izvršeno skozi Rdeči križ kakor bo razmere zahtevale. Kampanja je sedaj v polnem teku, da se doseže zahtevan cilj. Odbor naglašja, da je to prva obširna ameriška prošnja v korist Jugoslovanov.

odkrito jama v družbi članov društva za raziskavanje jam temeljito pregledal in raziskal, je dal večkrat zakuriti v ledenici ogenj. Ker je v ledenici precejšen prepah, je župan popolnoma pravilno sklepal, da je Ledenica po kakih ožkih špranjah v zvezi z na novo odkrito jama.

Tako so tudi v resnici zapazili v novo odkriti jami, kako prihaja v ožjih rovih, ki leže proti ledenici, skozi špranje dim. Dim je torej mogel preiti po ožkih špranjah iz ene jame v drugo.

To zvezo je bilo treba le še razširiti, pa bi nova jama dobila vse lepši in primernejši vhod kakor doslej. Dosedanji vhod v novo jama je bil namreč skozi luknjo v stropu, bil je seveda precej neroden in se je zato marsikak izletnik pred jama premislil, čeprav dostop v jama sam po sebi ni bil bogve kako težaven, saj so bile postavljene za sestop trdne lestve.

Električna razsvetljava

Župan Perme je novo jama uredil najprej toliko, da je bila dostopna izletnikom. Razsvetljava jo je s svetilkami na petrolejev plin. Medtem pa je zlasti v zimskem času skušal prekopati zvezo med ledenico in novo jama.

Leta 1935 je bilo to kopanje srečno končano in je bila izpeljana pot med Ledenico in jama. To delo ni bilo lahko, saj je bilo treba kopati skozi kamenite sklade dolg rov. Kamenja ni bilo mogoče drugače odstraniti kakor z razstreljevanjem. Pri tem pa je bilo treba paziti, da kamenje, ki je letelo ob razstreljevanju na vse strani, ni razbilo lepih kapnikov. S potrpežljivostjo in previdnostjo pa je srečno uspelo tudi to. Nezadostna je bila le še razsvetljava s svetilkami na petrolejski plin in končno se je izpolnila davna želja po elektrifikaciji leta 1936.

Za električno razsvetljava jama je bilo treba napeljati od voda banovinskih elektrarn v Ponovi vasi skoraj 3 km dolg vod do jame, nato pa napeljati še elektriko v jama samo. Ob binkočih leta 1936 so prvič zagorele v jami električne žarnice in omogočile, da obiskovalci dojame vso čarobnost in pravilne lepote tega bisera kraškega podzemlja.

Sprehod po jami

Z Ledenico zvezana jama meri sedaj v glavni smeri že nad pol kilometra. Po jami je speljana lepa in udobna pot. Na malem prostoru more človek spoznati vse bistvene oblike in značilnosti kraških jam. Vhod v jama je sedaj zaprt z velikimi železnimi vrati, za katerimi se spuščajo dolge betonske stopnice v Ledenico. Ledenica

je velika in dolga dvorana. Ob luči električnih svetilk obiskovalec dobro vidi zložene kamenite sklade, ki v mogočnem oboku drže visoki strop jame. Kakih 70 m daleč vodi pot po Ledenici. Medtem ko se zopet vzpenja navzgor, polagoma prehaja v ozek umetni rov, ki je bil v dolgih letih napravljen z razstreljevanjem. Ta umetni rov preide po 40 m v 50 m dolg rov, ki je le za en meter poglobljen v skalo. Tu se začne tako imenovana srebrna dvorana, ki je visoka le 1 in pol metra in zaraščena s pravim gozdom kapnikov.

Gledalec ima vtis, da hodi po nizkem strelskem jarku, okrog katerega rastejo čudovite oblike snežnobelih kapnikov, ki ustvarjajo vprav pravilčno razpoloženje. Luč se odbija na nestetih lesketajočih se kristalih, tako da vsakdo misli, da so kapniki posuti z biseri. Odtod preide dvorana v tako imenovano srednjo dvorano, ki je dolga 30 m in ima lep obokan strop. Ob stenah stoje lepe kapniške in sigaste tvorbe. V to srednjo dvorano je bil vsa prejšnja leta, preden je bila izkopana zveza z Ledenico, prvotni vhod s stropa. Ta dvorana je lepo zravnana in ima poleg vstopne luknje na stropu, ki pa je seveda pokrita z železnim pokrovom, še ozek kamin, skozi katerega sije dnevna luč. Ta rov je le nekaj metrov od nekdanjega vhoda in je odlična ventilacija za vso jama. Iz srednje dvorane naprej pa se vrste kapniške lepote, kakor da bi bila na razstavi. Skozi ožji rov, ki je poln lepih kapnikov in zastorov, privede pot v glavno dvorano, ki je dolga 50 m, široka nad 20 metrov in visoka 10 do 15 m.

Po tleh leže velikanski kapniti kvadri, ki so deloma zaliti z blestečo se sigo. Iz posiganih tal pa rastejo povesod, kamor seže oko, lepi in mogočni kapniki vseh barv.

Kristalna belina lesketajočega se apnenca se preliva v rumeno in oranžno barvo, tako da oko ne ve, kaj naj obstane. Mogočna dvorana je temeljito razsvetljena, tako da človek lahko pregleda lepote jame do skrajnih kotičkov, čeprav mora ostati na določeni poti. Med kapniki vodi pot naprej v malo dvorano, v kateri so zanimive sigaste ponve in velike kapniške tvorbe. V tej jami je pot zavijala nazaj vse do lanskega leta.

Novo odkritje

Leta 1937, ko je bila jama vsa urejena in se je župan Perme lahko temeljiteje posvetil nadaljnjim raziskovanjem, pa je našel nadaljevanje jame iz male dvorane. S svojimi sinovi je našel špranjo, v kateri je bil tako močan prepah, da je plamen sveče ugasil.

Zato so se lotili leta 1937 te špranje v mali dvorani in se kot krti priliči skozi ilovico in špranje med kamenitimi skladi v novo veličastno dvorano. V velikanski dvorani so stali nekako v sredi trije mogočni kapniki, ki so kakor stebri podpirali visoki strop. Vsa tla v okolici teh stebrov so se lesketala kakor da bi bila posuta s samimi demanti. Vmes pa so stale ponvice čudovitih oblik, polne vode. Ko so prvič stopili v to jama, so bili tako presenečeni nad njeno lepoto, da so se, ko so prišli do najlepših mest, sezuli in v nogavicah hodili po lesketajočih tleh samo zato, da ne bi zamazali lesketajoče se kamenite preproge.

S stropa so drugod zopet viseli velikanski kapniki kakor šopi banan, dolgi tri metre. Odkrili so še nadaljevanje te jame, ki vodi kakih 100 metrov naprej čez prepad.

Jasno je, da jih je takoj prevzela želja, da bi odprli ta del občinstvu. In res so ravnali pot in napeljali elektriko tu v to novo odkrito dvorano, ki je dobila ime velike dvorane. Pred tremi leti pa je že zimo izpeljali še drugo pot po glavni dvorani, tako da obiskovalec gre na eni strani, ker se mu odkrivajo še lepše lepote.

Razumljivo je seveda, da najlepší kapniki v jami dobili svoja imena. Posebno značilno: spomenik neznanega vojaka, županov kapnik, orgle, i. t. d.

Po oblikah so dobili imena posamezni kapniki, tako srčasta, zajček, roka, pastir, jasicami, zvon in zavesa. V trije mogočni stebri sredi dvorane dobili posebno ime: stol krajja Matjaža.

Jama je za vsakega, ki se vidi kakve v resnici lepe kraške kapniške jame, prav zaradi svoje pestrosti in veličastnosti vredna obiska.

Zadnja leta obiskuje jama leti sicer precejšnje število letnikov, vendar je obisk gozdarstva in lepote jame premalenkosten.

Ob nedeljah je prav prijeten izlet z vlakom do Grosuplje, odkoder je le še 5 km do jama. V Ponovi vasi se lahko vsak oddahne v gostini na Permetu in od tod zavije 3 km dolgi pozdni poti proti mi. Kolesarji in avtomobilisti pa morejo priti prav do jama, ker je župan Perme z lastno pridnostjo uredil pot tako, da je kolesarja in avtomobilisti prav primerna. Pot sama po ljubkih dolenskih gribov. Na levo od poti je na gradnjo zgodovinska znamenita cerkev imenovana Tabor. Cerkev je danes obdana z mogočnim zidjem, čigar ozke strelne okna dokazujejo, da so se v vseh tega obzidja zatekali naši predniki pred Turki.

Ob vnožju grčka pa je prav prirčna kaplica sv. Petrona v puščavi z zvoncec želje. Tik pred jama je gozdarstvo uredil tudi okrepčevalni kjer si lahko vsakdo, ki ga preveč izdelal sprehod po ali pa prevzela jama, želedec.

ŠKRAT

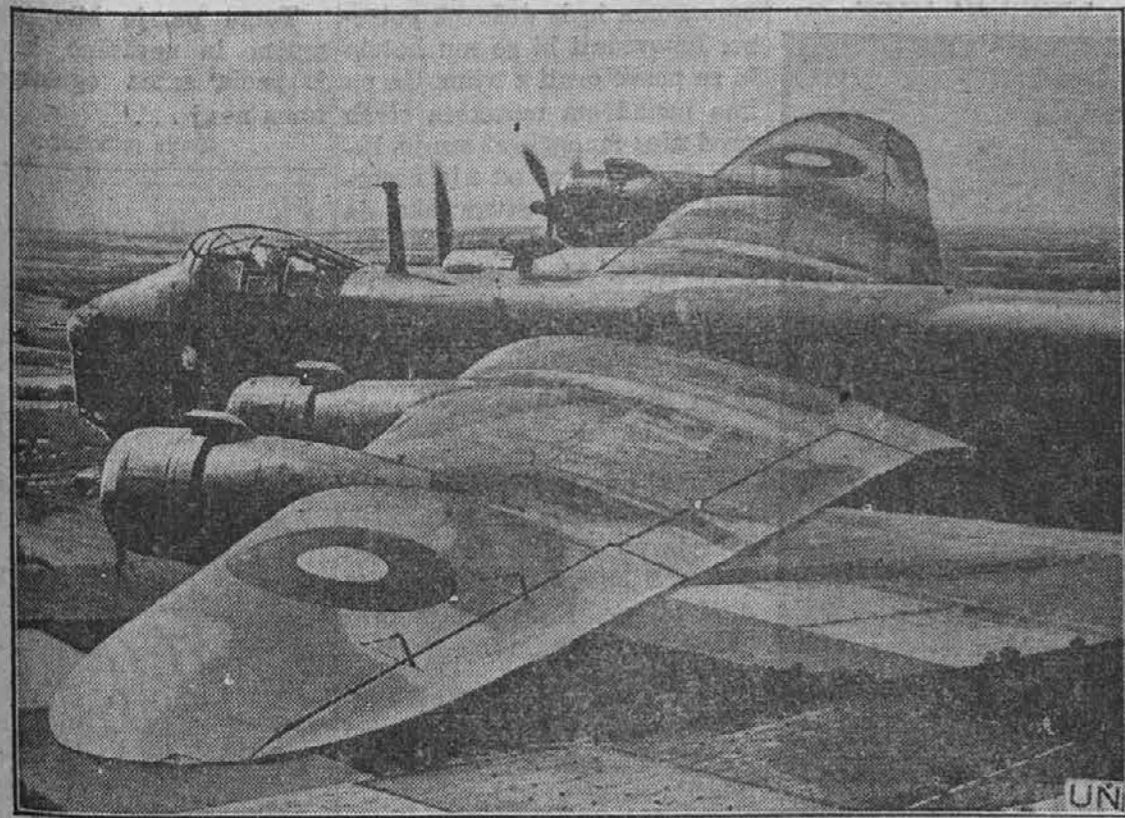
Optimist

Gospod profesor se je odpravil na izprehod. Ko je dospel na travnik, je sel in začel opazovati čredo krav, ki so se pasle daleč od njega. Vse, liske, rdeče in sivke, vse so mu jako ugajale. Naenkrat pa prileti pred njega nedolžni ptiček in spusti v svoji nevednosti nekako profesorjev klobuk. — Profesor lepo obriše klobuk z zapestno ruto, požuga ptičku in gleda krave, rekoč: — "Kaj krasno je mati narava vse urenila! Kaj bi bilo, če bi letela krave po zraku..."

Pesimist

Italijanski optimist: "Hvala Bogu, zmaga zaveznikov je gotovljena, invazija Italije je gurna."
 Italijanski pesimist: "Seveda seveda, ampak kdaj? Koliko časa bomo morali še čakati na to?"

Veteran zraka

Gornji angleški bombnik je bil že 62 krat nad Nemčijo, na katero je vrgel že nad pol milijona funtov bomb.

Križeva pot slovenskega naroda

(Nadaljevanje s 1. strani)

Jan, Pirc Dušan, Ušeničnik Jože, Bajželj F.; KRANJ: Novak Fr., Pristovnik, Golob Vladimir; GORSE: Trampuž St.; HRUSICA: Polka Fr., Pajer Jože, Potočnik Fr., Dovža Mirosil, Gorjanc Ludv., Jovak R., Jerman Edv., Jerše Anton, Krivo Ludvik, Kobentar Andr., Kocmar Matej, Lipovšek Albin, Markizeti Ludv., Masterle Al, Potočnik Jože, Vidic Jože, Pirc Va., Majcen A., Medvešek Milan, Razingar Slavko, Purkart Mirko, Tepina Vl., Mrvica Fr.; AMBROZIČ: Err Fr., Valentin, Pečnik Val.; HOTOVLJE: Demšar Al.; SREDNJA VAS: Bizjak Jože, Inglič Pav.; PUSTAL: Hartman Fr. (bivši pol. komisar na Jesenicah); PODGORA: Debelak Anton,

Froehlich Janko, Vuri Jože, Franc, Vidic Albert, Pintar Tavčar.; KOROSKA BELA: Turk Karel, Pestotnik Al.; JESSENICE: Majetič Viktor, Burnik Al, Preželj Al., Jemšek Jakob, Krmelj Val., Krivec Av., Liković Rudolf; ST. VID: Capuder Ivan; POLCE: Marinčič Eg., Valentin; JAVORNIK: Pogrnjac; SAVLJE: Okršlja Ig.; JAVORNIK: Mohorič Mirko, Muri Jože; PICICE: Pintar Franc; PRESERJE: Jerman St.; LJUBLJANA: Kotnik Al., Kočman Iv.; LESCE: Rabič V., Sitar Fr., Smodin Jos.; BREZOVICA: Pavlič M.; KLOPCE: Peterka Pet.; GODEŠIČ: Švigelj Iv., Dovič St.; SP. GORJE: Žumer Andrej; ST. VID: Strmol Ant.; KOROSKA BELA: Noč Ant.; GRADIŠČE: Kerkoč Ludvik; BREZNICA: Demšar Ig.; TUHINJ: Ravnik Fr., Cerar Lovr., Ivan; SKOFJA LOKA: Kreš Rudolf; KAMNIK: Jurjevič Ivan, Martin; NEZNANI KRAJI: Krušič

katerikoli drugi sovjetski diplomat ali državljani, ostal v Jugoslaviji, ko je dne 22. maja 1941 poslanstvo krenilo iz Beograda preko Budimpešte v Rusijo. Imena 13. članov sovjetske komisije, vključno vojaškega atašerja general-majorja Aleksandra Samohina, so bila na originalnem zapisku, ki ga je sestavil nemški vojaški guvernir v Beogradu: ta seznam je imel g. Lebedjev v rokah, ko so zaprli sovjetsko poslanstvo približno mesec dni po nemškem napadu na Beograd.

Odkar se je g. Lebedjev vrnil v Moskvo dne 27. maja 1941 je vršil posle v nekem visokem uradu sovjetske informativne službe in se je v času, ko so poročali, da se nahaja Lebedjev v balkanskih gorah, neprestano sestajal z tukajšnjimi inozemskimi dopisovalci. General Samohin pa je v Rdeči armadi in pride vsasih v Moskvo.

Zanimiva vest iz Rumunije

Videti je, da tudi Rumuni izgubljajo vero v nemško zmago. Današnji New York Times prinaša brzojavko iz Lisbone z dne 2. februarja (AP), glasom katere je rumunski kralj Mihael pred kratkim naslovil narodu in armadi proklamacijo, v kateri je pohvalil vojake in ljudstvo za njih napore v borbi za domovino in prosil nebo za mir. Niti z eno besedo ni omenil osištca, velikega zaveznika Nemčije, niti rumunskih sovražnikov.

Domača fronta

Predsednik Roosevelt podpira kampanjo Rdečega križa za nabor bolničark

Izjavljajoč, da treba obvarovati zdrave domače fronte, ako naj se izpelje vojna v najpolnejšem obsegu, je predsednik Roosevelt v pismu, naslovljenem načelniku Rdečega križa, Norman H. Davis, izrazil svojo prisrčno podporo za intenzivno trimesečno kampanjo, ki jo izvede ameriški Rdeči križ za rekrutiranje vojnih bolničark, bolničarskih pomočnic in učenk za domače bolničarsko oskrbovanje.

Oddelek bolničarske službe Rdečega križa (Red Cross Nursing Service) započne kampanjo koncem januarja. Svrha je rekrutirati 36,000 diplomiranih registrovanih bolničark za bolničarski kor vojske oziroma mornarice, 100,000 bolničarskih pomočnic Rdečega križa, da pomagajo rednim vojnim bolničarkam, in 1,000,000 učenk v tečajih Rdečega križa za domače bolničarsko oskrbovanje, kjer se učijo, kako oskrbovati bolnike doma, kako obvarovati zdravlje in preprečevati bolezni.

V svojem pismu na načelnika Davis je predsednik izjavil: "Mi vsi soglašamo, da najprej prihaja v poštev zdravlje vojakov. Zavedamo se pa tudi, da naša velika civilna vojska, naši obrambeni delavci, naši otroci in naše gospodinje morajo ostati v dobrem zdravju, ako hočemo, da se vojna izpeljuje v najpolnejši meri."

Po novem sklepu Vojnega de-

partmenta, izvežbane bolničarke, ki so državljanke sovojskojočih dežel oziroma dežel, prijateljskih Zdrženim državam, morejo vstopiti v vojni bolničarski kor, ako drugače odgovarjajo predpisanim zahtevam. Vse bolničarke za vojni bolničarski kor se rekrutirajo potom bolničarske službe ameriškega Rdečega križa in prošnje naj se vložijo potom lokalne podružnice Rdečega križa.

Rabite V-pošto

Vojska in mornarica—v zvezi s pošno upravo—pozivljejo, naj se vsakdo posluži takozvane V-pošte (V-Mail), ko se dopisuje z vojniki preko morja. Razlog za ta poziv je želja prizadetih oblasti, naj vojniki dobivajo pisma na hiter in varen način, kakor tudi potreba, naj se štedi na prepotrebem tovornem prostoru. Na prevozu V-pošta zavzema le majhen del prostorja navadne pošte. V-pošta je enostavna vrsta pisemskega papirja, ki dovoljuje, da se vaše pismo fotografira, potem znatno zmanjša v obsegu in zopet poveča do čitljive velikine, predno se dostavi.

1. V-Mail je hiter način dopisovanja z vojniki preko morja. V-pošta se po navadi odposilja po zraku. V teku treh dni po naši invaziji v Severno Afriko je bila V-pošta na tamošnje vojake že na poti. V-Mail vživa prednost v manipulaciji s strani vojnih in mornariških uprav čez vse druge vrste osebne pošte.

2. V-Mail je najbolj varno pošto dostavljane za časa vojne. Od 10,000,000 V-poštnih pisem, naslovljenih do sedaj na člane naših oboroženih sil, se ni poročalo o izgubi niti enega komada. Razlog je v tem, da izvorna pisma ostanejo v tukajšnjem pristanišču odhoda. Ako aeroplan, ki nese V-pošto, pade dol, vsled nezgode ali sovražniške akcije, se pisma enostavno še enkrat fotografirajo in zopet dostavljajo v obliki mikrofilmov.

3. V-Mail prihranja tovorni prostor za vojne zaloge in material, ki jih naša vojska mora imeti. 1800 pisem, spremljenih v V-pošto, ne obsega več prostorja kot navaden paket cigarete.

Stavite svoj drobiž zopet v cirkulacijo

Ravnatelj vladne kovarne denarja opozarja na dejstvo, da bo čim dalje bolj primanjkovalo drobiža, zlasti centov in nikelnov. Glavni vzrok za to je dejstvo, da se kovine morajo čim več mogoče rabiti za vojne svrhe. Zato se ne more kovati nov drobiž.

Da se temu odpmore, se ljudje pozivljejo, naj spravijo zopet v cirkulacijo ves kovani denar, ki po navadi leži mrtve v hranilnihih pušicah, blagajnah in sploh okoli hiše. Zakladnični department bi rad nasvetoval, naj se tak drobiž investira v vojne znamke (War Stamps). Prvotni namen je, da se ta denar povrne v cirkulacijo in zopet, da se prodajo vojne znamke.

Acid Indigestion

Relieved in 5 minutes or double your money back. When excess stomach acid causes painful, suffocating gas, sour stomach and heartburn, doctors usually prescribe the fastest-acting medicine known for symptomatic relief—medicines like those in Bell's Tablets. No laxative. Bell's also brings comfort in a 100% of double your money back on return of bottle \$4.00. See at all drugists.

Društveni KOLEDAR

FEBRUARY

13. februarja, sobota — Plesna veselica društva "Cleveland" šte. 126 S. N. P. J., v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

13. februarja, sobota. — Local No. 707 Ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Doad.

14. februarja, nedelja. — Društvo "Ribnica" šte. 12 S. D. Z. praznuje svojo 30. obletnico v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Avenue.

20. februarja, sobota. — Društvo "Ložka dolina" — Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

20. februarja, sobota. — Kartna zabava društva "Cvetiči Noble" šte. 450 S. N. P. J. v pomoč slovenski pomožni akciji, v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

21. februarja, nedelja. — Zenski odsek Slovenskega delavskega doma — ples v dvorani Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd.

27. februarja, sobota. — Društvo "Danica" št. 11 S. D. Z. Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma, na St. Clair Ave.

28. februarja, nedelja — Dramski zbor "Ivan Cankar" — Predstava v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

28. februarja, nedelja. — Zenski odsek SDD — ples v Slovenskem delavskem domu, na Waterloo Rd.

MARCH

6. marca, sobota. — Blejsko jezero št. 59 S. D. Z. — prireditel v Slovenskem delavskem domu.

6. marca, sobota. — Veselica društva "Soča", št. 26, S. D. Z., se vrši v Domu zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.

6. marca, sobota. — Cerkiško jezero S. D. Z. — ples v Slovenskem delavskem domu, na Waterloo Rd.

7. marca, nedelja — Strugglers SNPJ — ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.

27. marca, sobota. — Jugoslo-

vanska pomožna akcija prireditel s programom v Slovenskem delavskem domu, na Waterloo Rd.

28. marca, nedelja. — Progressive Slovenke, krožek šte. 3 priredi igro "Vrnitev" v Slovenskem društvenem domu, na Recher Ave.

APRIL

11. aprila, nedelja. — Progressive Slovenke — razstava v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

MAY

2. maja, nedelja. — Prireditel Mladinskega pevskega zbora S. D. D. na Waterloo Rd.

2. maja, nedelja. — Mladinski pevski zbor S. D. D. — prireditel v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

For Victory IT TAKES BOTH 1. Taxes 2. War Bonds PLUS MORE WAR BONDS

DO YOU WANT A BABY?

New Vitamin Combination Brings Hope to Childless Homes

Nothing equals a baby to bring complete unity and happiness into the home and tie husband and wife together in a stronger bond of enduring love and mutual interest. Divorce is rare in the homes of couples that have children.

Unhappy wives, childless due to relievable functional weakness may now enjoy the desires and activity of Nature's most wonderful creation—a normal, fully-developed, vigorous woman. A sensational new vitamin treatment specifically for women may be just the thing needed by the childless wife and quickly bring the happiness of a baby in the home. It is, of course, absolutely harmless. If you are childless due to functional weakness and lack normal vigor—if you wish to eliminate one of the great causes of unhappy marriages, by all means try Perlex for one week. To introduce this new vitamin combination to a million women quickly, the Perlex Company, 314 N. Michigan Ave. Chicago, Illinois, will send a full \$200 supply for only \$1.00 and a few cents postage. Send no money—just your name and address. Perlex comes in a plain wrapper—directions are very simple and no diet or exercise is required.

"THAT LITTLE GAME" — FAT CHANCE.

A cartoon strip showing a group of men playing cards. One man has a large pot and is being questioned by others. The dialogue is humorous and related to the title 'FAT CHANCE'.

SQUIRE EDGEATE—This Woman Stands for No Husband-Abuse

A cartoon strip titled 'SQUIRE EDGEATE' showing a woman talking to a man. The dialogue is about domestic violence and the woman's stance against it.

BOY SCOUTS MEAN BUSINESS

A large advertisement for Boy Scout Week. It features a photo of a Boy Scout in uniform and text encouraging participation in the week of February 6-12. The text includes 'Toughen up, Buckle down, and Carry on to Victory'.

ALOJZ KRAIGHER

MLADA LJUBEZEN

Klančar je bil nevrastenik in pedant, pretiran v vseh profesorskih slabostih. Če si ga je gospa Helena predstavljala kot zakonskega moža, je čutila, da bi bil v zakonu bržčas prav tako neznošen kakor je bil Henrik Žitnik. Spoznala je, da je mož lahko idealen kot ljubimec — in vendar bi bil kot družinski oče vse prej nego idealen. In on sam, profesor Klančar, — zakaj se je šele zdaj domislil da bi jo poročil? Po Henrikovi smrti je bil nekaj časa res bolehen; a zmerom ni pogoledal, vseh teh dolgih let vendar ni — prespal? — Ali se ni mogoče spomnil, da bi bilo dobro, preskrbeti se za starost? Ali je ni prišel prosit morda zavetišča? — Hirališča? — Zdaj je še krepak; — a koliko let mu je še usojenih? — In koliko jih je nji usojenih? — Ne, moj ljubi! Nekdaj je bilo res lepo, mogoče prelepo, a ponovitev bi bila možna samo v popolnoma enakih okoliščinah — in teh ni več . . .

“Dovolj bo menda kazni, mama! Ti živiš kot samotarka in jaz imam slabo vest. Tako sem se osamosvojil, tako sem se ti odtujil, da nimaš res ničesar od mene. Ali je to življenje, ki ga ti živiš? V novem zakonu . . .”

“Ne, ne, moj dragi! Ko bi bila ljubezen med nama res velika, bi ne bila toliko let prespala. Ta zakon bi nastal iz igrave lahkomišelnosti in bi postal usodepoln za Klančarja in zame. Ali bi se on prilagodil meni? Zahteval bi, da se jaz prilagodim njemu; prej ali slej bi mu ne bila družega kot postrežnica. Za to pa mi je njegova ljubezen le premajhna. Kolikor imava lepih spominov na preteklost, bi jih s to bodočnostjo samo zabrisala in umazala.”

“Ali je tako gotovo, mama?”

“In če ni tako gotovo, — ali naj bo zakon hazardna igra?”

“Nazadnje je vse življenje zgolj—hazard! Srečolov!”

“A to ni prav, moj dragi! Resnica je, da smo podvrženi usodi; a v toliki meri vendar ne, da bi ne mogli vplivati nanjo s svojo — voljo. Ti se lahko prosto odločiš, ali se vdaš usodi, ali se ji upreš!”

“Bogve, če je res tako!”

“Tako je, Tomo! Zadnjič sem ti pridigovala vzdržnost. Če ti je dano, si priboriti moč in srečo z vzdržnostjo in s krepko voljo, si premagal usodo. In to ti je dano, Tomo! Samo glej, da si ohraniš čisto vest in da so tvoje želje zmerom čiste in poštene!”

Tomo je nekoliko v zadregi. Pogled mu je povešen, lica so mu zardela.

“In vidiš, Tomo — jaz imam druge naloge pred sabo. Ti si se osamosvojil, praviš; a vendar čutiš, da sem ti potrebna. V ozadju hočem čakati, da ti priskočim na pomoč, če treba. Jaz vidim krizo v tvojem življenju, Tomo; morda bo že skoro na vrhuncu . . . Ali se mi nočeš izpovedati?”

Tomu je neprijetno; pleča se mu nerodno zleknejo . . . Ali je še prezgodaj? Ali niso čisti in poštene njegovi nameni? — Profesor Klančar ji je bržkone povedal o načrtih za učiteljevanje . . . Ali je stvar že toliko dozorela? — Tomu je vroče v prsih; rad bi izpregovoril, a beseda noče iz ust. Nazadnje se odloči:

“Ne še danes, mama!”

Po kratkem molku reče ona: “Vidiš, Tomo: — v tej krizi naj ti pridem in naj ti nudim lahkomišeln vzgled? Ali naj vzamem Klančarja, da ti pokazem, kako je zakon le igračka, ki si jo človek privoščil za zabavo — kot nedeljsko veselico?”

“Morda imaš prav, mama; ampak mučno mi je, da se žrtvuješ zame.”

“Nič se ne žrtvujem, to ni res. Narobe: zakon s Klančarjem bi bila žrtev; vso bodočnost bi zastavila za hip osladne sreče.”

Za — “jed pogreto,” pride Tomu hudomušna misel. V duši se strinja z materjo. Naenkrat mu je jasno, kako nedraga bi mu bila njena poročitev.

“Saj sem že enkrat rekel: — Ti si modrijanka, mama!”

Z igravo kretnjo se izogne nadaljnemu pogovoru. Zaveda se, da svojega razmerja do Vere še zmerom ni dovolj premislil; obenem čuti, da je v teh dneh popivanja in lahkomišelnosti docela nesposoben za proučevanje in odločanje, ki bi moralo veljati za vse življenje. Zato se raje varuje izreči kako besedo, ki bi ga mogla vezati . . .

Po zmagovalstvu veselilne noči je zapadel Tomo zopet negotovosti in dvomom. Zapazil je, da je Vera razočarana, ker ni v njem one odločne in močnejše volje, ki gre za svojim ciljem brez odlašanja, brez novega premišljevanja. V njegovi notranjosti še ni zaključnih računov, možne so še izpremembe napravljenih načrtov. Predvsem je tu načrt za učiteljevanje, ki mu nekako ni po duši. S presenečenjem in z začudenjem se je zavedel tega dejstva. V družbi z Vero mu je naravnost mučno, ker nenadoma ne more več razpravljati o tem vprašanju. Treba bi bilo marsikaj poprašati; poizvedeti, kako in kaj. Ali postane akademik lahko čez noč učitelj? — meni, tebi nič — učitelj? — Tomo je nekako sram popraševati; boji se, da bi kdo — resnice ne zaslišel. Brez dvoma ga je torej sram, pustiti svoje pravoslovne študije in postati učitelj. Po ovinkih je izvedel, da bi bil — ob pomanjkanju upravičenih prosilcev — lahko imenovan za učiteljskega namestnika; po par letih bi potem napravil izpit za učiteljsko usposobljenost. Načrt je izvedljiv. A zdaj se mu nakrat oglašata akademiški ponos — če ni samo nečimernost? — ter se mu upira in zabava. — Ali še ni obupal nad svojim visokošolstvom? Ali je to — ob njegovem cincanju

Reprezentanti vladnih agencij

Na sliki so reprezentantje treh vladnih agencij. Od leve proti desni: Paul V. McNutt, direktor war manpower urada; general Lewis B. Hershey, ravnatelj drafta, in Claude R. Wickard, tajnik poljedelstva.

Ubiti Japonci na Novi Gvineji

Ameriško vojaštvo si po bitki pri Goni na Novi Gvineji ogleduje pobite Japonce.

in oklevanju! — sploh še velika ljubezen? — Naj že bo kakorkoli, — resnica je, da se zmerom bolj zaveda, kako malo po njegovem čudu bi bilo učiteljevanje. Skoraj predstavljati si ne more, kako bi bilo; in strašno tuje, nekako zoprno mu je vse to premišljevanje. Tako mu je, kakor da mu je prišla nekdanja lepa in zanimiva misel, v ki bi se dala izvesti in bi nudila užitek in zadoščenja, celo navdušenja. Morda bi bilo naravnost plemenito in junško delo, ko bi je izvedel. A ravno tu se ustavljajo njegova čustva: — Tako mu je, kakor da si je bil izmislil idejo za — nekoga druge, ne zase; on se ne more živjeti vanjo, s svojimi čustvi je ne more obvladati. A le to živi v človeku, kar živi v njegovih čustvih; le to je doživeti kar človek čustveno predela in prebavi; le to je seme njegove duše, plod njegove bistvenosti. Duša ne živi v razumu, duša je na meji med razumom in telesnostjo; dotikati se mora stvar obeh tečajev, potem je samosvoja in resnična. Pri načrtu za učiteljevanje pa je Tomu, kakor da je med njegovim razumom in njegovim čustvenostjo visoka stena, ki ne dovoljuje nobenih stikov. Misel svojega razuma bi moral v svojih čustvih galvanizirati, da bi postala res njegova, doživljena v njegovi duši, sprejeta vanjo, izgubljena v nji, njegova duša sama. A ravno ta galvanizacija se mu ne posreči. Njegova čustvenost se brani s sovražnimi tokovi in odbija idejo. — Radi tega čuti nenadoma, da je tudi med njim in Vero vstala stena, ki ju loči, ki ne dopušča, da bi se njuni duši neovirano poljubljali in družili. Ali je šel predaleč s svojimi načrti? Ali se je posilil vanje, ker se je posilil morda tudi k Vero? Ali je zlagana ta ljubezen, če je zlagan načrt, ki naj omogoči združenje? — Dvomi divjajo v Tomu, zato se nekako obupno vda v vinu in zabavi. Tesnobe ga obhajajo, da bi bežal sam pred seboj in svo-

jo dušo, ki zavrača ravno praktični del njegovega načrta. — V Verini družbi ga je sram pred njo; hudo mu je, ker ne ve, kako bi se razgovoril z njo, kako bi ji razjasnil položaj. Sam je bil napravil načrt za učiteljevanje, z nobeno besedo ga ni Vera pregovarjala, — in vendar se mu zdi, da je tudi nji nezvest, ko je nezvesti razumljivo in Tomo se v srcu nada, da ne pride Veri prezgodaj do zavesti. A tako mu je, da bi planil nanjo in se zagrizel vanjo in si jo vzel, da bi jo-enkrat za vselej zapečatil kot svojo stvar in svojo posest, — kot svojo ženo pred Bogom in pred svojo dušo . . . pa naj nastane iz tega, kar že hoče; zdi se mu, da bi bil potem tudi sam za veke zapečaten, — njen mož pred Bogom in pred svojo dušo . . .

— Ni še minil teden po veselici, ko prinese Praznik v večerno družbo pretresujočo vest:

“Škrjanček se je obesil!”

“Kje se je obesil?” — plane Tomo.

“V Kolarjevem stanovanju, na vratih Magdine sobe.”

Popoldne je bil Bogdan pri Magdi. Zaklenjena sta bila v njeni sobi . . .

“Aha, kanalja, — in vendar hodi še v štacuno!” — vzklikne sodnik Košan in pozna se mu, da je zaviden.

Ko pa je hotel oditi in je odprl vrata, je od groze odskočil. Ob podboju na kljuki za obleko je viselo človeško truplo, glavo povešeno, kožo posinelo, jezik med zobmi . . . Magda je zjavkala in se oklenila Bogdana, on pa se je iztrgal in se zmuznil mimo mrtveca. Vkljub opreznosti je zadel ob njegovo nogo, da

Veliki in mali

Na sliki je J. M. Broughton, governor North Caroline, ki je visok šest čevljev in poldrugi palec, v pogovoru z najmanjšim poslancem, Billy Arthurjem, ki meri v višino samo 36 palcev.

je zabingljalo truplo, da se je glava okrenila in ga je zadel steklen pogled izmed napol zaprtih vek . . . Magda je vreščala in ga klicala nazaj, on pa je bežal kakor bi ga furije podile. Šele na trgu, ko je srečal Praznika, se je osvestil, mu razložil in ga prosil, naj gre gledat. — Pozneje je nenadoma prihitela h Kolarjevimi deklini, ki je stanovala pri Skrančkovih in je bila vanj zaljubljena, preprosta, mlada in čedna likarica. Jokala je in obupovala ob samomorilcu. Ko pa je zagledala Magdo, se je z nepričakovano besnostjo vrgla vanjo. Zgrabila jo je za lase in jih ruvala, trgala ji je obleko, vrgla jo je na tla in jo obrcala v život, v obraz in v glavo, opljuvala jo je in ozmerjala, da jo je stražnik le s težavo ukrotil in odvedel . . .

“Gospodična Magda je torej v postelji in si stavi obkladke” — se namuzne sodnik Košan. “Kaj pa Bogdan?”

“Ta se je napil, da je obležal. Zdaj smrči in se valja v svoji nesnagi.”

Nekaj dni pozneje pa pride Košan z novico:

“Bogdan je v bolnišnici!”

“Ali je od groze pobliznel?”

“Strahovi so na prav poseben način bruhnili iz njega: — Bogdan je na oddelku za — spolno bolne.”

“Lepa reč!”

“In pravijo, da je že naročil prostor — za svojo ljubico!”

Košan prskne v oduren smeh. Praznik se obrne proč . . .

— Blejčevci se še niso vrnili na letovišče. Stari ima izgovore za opravič; družine pa naenkrat noče pustiti same od doma, čeprav se v prejšnjih časih temu nikdar ni protivil. Mira se jezi, ker je vajena, da njena volja odločuje v hiši, in ker ji je menda oče s svojim uporom račune zmešal. Ona je največ v Javornikovi družbi; a tudi Tomu se

pridružuje, skoraj da ga išče namenoma in iz duševne potrebe. Izpovedati bi se mu hotela in se posvetovati z njim. On pa ima nenadoma nekakšen strah pred njo; mnogokrat mu je, kakor da mu grozi od nje nevarnost. Razlaga si stvar tako, da se boji in trese pred njeno zapeljivostjo. Ali je njegova ljubezen res tako površna, da bi jo mogel Mirin poljub omajati? Ali se mu ni zmerom zdelo, da bi ga Mira sploh ne mogla zelo razpaliti?

Takoj po veselici se je zgodilo, da ga je Mira poiskala. Skušala je po ovinkih dognati, ali jo je bil spoznal v Florijanski ulici ali ne. Nato mu je brez oklevanja priznala:

“Jaz sem bila, Tomo! Preoblečena sem bila, v Bogdanovi obleki! Pa ugañeš, — kje sem bila?”

Tomo jo je strahoma pogledal:

“V štacuni?”

In ona se je gromko zasmejala, pregromko zasmejala:

“Kako si uganil?”

“Govorila si o študijah . . .”

“Nekaj sem resnično pridobila . . . Daj mi usta, Tomo!”

Poljubila ga je z navzven obrnjenimi ustnicami — in bil je sočen in gorak poljub.

“Ali znam poljubljati? — Ali

je to še zmerom pik-pik-pik?”

Tomu pa je bilo naenkrat mučno in nevšečno, kakor da je padla senca ogalnega fantoma nanj . . .

(Dalje prihodnjih)

What You Buy With WAR BONDS

Although most of our ships are running "dark" these days, searchlights are still essential. They are used in various and multiple capacities. They vary in size from a few candlepower up to powerful lights of many thousand candlepower.

Principal difference is in the lamps used. Small lights use the incandescent lamp while the higher powered use the open carbon arc or some modification of it. Price ranges into the thousands of dollars. Your purchase of War Bonds will help buy these searchlights for equipment of our ships at sea for each ship uses several of them. INVEST AT LEAST TEN PERCENT of your income in War Bonds every payday. Become a member of the patriotic Ten Percent Club.

U. S. Treasury Department

NAZNANILO IN ZAHVALA

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prezalostno vest, da je nemila smrt posegla v našo družino in nam prerano odvzela mlado življenje ljubljene in nikdar pozabljene hčerke in sestre

Helen Ponikvar

ki je prevideno s svetimi zakramenti za umirajočce Bag poklical k sebi, dne 2. decembra, 1942. Preminula je v St. Lukes bolnišnici v starosti 27 let. Rojena je bila v Clevelandu.

Po opravljeni zadušnici v cerkvi sv. Jeronima smo jo položili k prezgodnjem večnem počitku na Calvary pokopališče.

Tem potom se želimo v globoki hvalnosti prisrčno zahvaliti Rev. Randullu za opravljene pogrebne obrede in sv. mašo in tako lep nagrobni govor.

Najprirednejšo zahvalo naj sprejmejo vsi, ki so jo obiskovali ter vsi oni, ki so nam bili v tolažbo in pomoč in nam kaj dobrega storili na en način ali drugi v teh žalostnih dnevih, kakor tudi vsem onim, ki so jo prišli pokropiti ter vsem, ki so se udeležili svete maše in pogreba.

Globoko hvaležni smo vsem, ki so v zadnji pozdrav pokojne s številnimi venici okrasili krsto ali darovali za svete maše in sicer: Mr. in Mrs. Frank Smole Sr., Mr. in Mrs. Frank Smole Jr., Mr. in Mrs. Frank Pire, Mr. in Mrs. Frank Petric iz Warrena, Ohio; Mrs. Mary Höcvar in družina, Mr. in Mrs. John Lessah, Mr. in Mrs. Strelch, Mrs. Joe Orenik, Mr. in Mrs. Anton Ponikvar in družina, Mr. in Mrs. Frank Ponikvar, Mr. in Mrs. Louis Ponikvar, Mr. in Mrs. Joseph Ponikvar Jr., Mr. in Mrs. William Ponikvar, Mr. in Mrs. John Strukel, Mr. in Mrs. Frank Keber, Mr. in Mrs. Anton Remic in družina, Mr. in Mrs. Frank Germ, Mr. in Mrs. A. M. Germ in družina, Mr. in Mrs. Joseph Dermusa in družina, Mr. in Mrs. Frances Terlop, Mr. in Mrs. John Rent, Mr. in Mrs. Frank Zalar, Mr. in Mrs. Louis Lukanc, Perko družina iz Maple Heights, Mr. in Mrs. John Kog, Mr. in Mrs. Joseph Ponikvar Sr.

Mr. in Mrs. William Pelko, Mr. in Mrs. Joe Kern, Mr. in Mrs. Matt Intihar, družina Helen Turk, Mr. in Mrs. Jakob Japel, Mr. in Mrs. Rhodec, Mr. in Mrs. John Budner, Mr. in Mrs. Mehttraeth, Mr. in Mrs. Grapentine, Mr. in Mrs. J. Belusack, Mr. in Mrs. Mueller Edward Johnston družina, S. H. Johnston družina, Electro Metals Inc. and Employees, Wildwood Park Employees, Miss Mary in Millie Orenick, Mrs. Ana Hlastiv, Mr. in Mrs. Joe Keber, Mr. Adolf Golle, Mrs. Julia Pezdire, Mr. in Mrs. Josephine Macek, Mr. in Mrs. John Koshel, Mrs. Mary Stražisar, Mr. in Mrs. John Tony družina, Mr. in Mrs. John Tony ml., Marie in Ed Walter, Mr. in Mrs. Matt Znidaršič, Mrs. Frances Grmek, Mr. in Mrs. F. Kehl, Mrs. Opalek, Mr. in Mrs. Brodnik, Mrs. Strumbel, Mrs. Jennie Jarc, Mr. in Mrs. Vergino Ortman, Mr. in Mrs. John Rozman, Mrs. Frank Turk, Mr. in Mrs. Joe Zulich, Mr. in Mrs. Joe Modic, Miss Elsie Plesmid, Mr. in Mrs. Kadunc, Mr. in Mrs. Jim Guarino, Betty Karako, John Rozman, Mr. in Mrs. Joseph Kolar, Mr. in Mrs. John Fortuna.

Enako naj prejmejo našo prisrčno zahvalo vsi oni, ki so dali svoje avtomobile brezplačno na razpolago ob priliki pogreba in sicer: Anton Ponikvar, Joe Ponikvar, Louis Ponikvar, Frances Terlop, Frank Smole, Anna Hasty, William Pelko in Jimmy Guarino.

Na tem mestu se želimo zahvaliti tudi pogrebni zavadu S. H. Johnston za vso prijazno postrežbo in oskrbo pogreba.

Če smo slučajno katero imeno pomotoma izpustili, prosimo, da nam oprostite, ker se želimo vsem prav iskreno zahvaliti.

Ljubljena in nepozabna naša hčerka in sestra, v najlepši dekliški dobi si morala zapustiti ta svet in oditi od svojih dragih, ki so Te tako ljubili. Težko je bilo slovo in žalostna so naša srca, ker Te ni več med nami. Odsli si k svojemju Stvarniku, da nam pripravš pot, ko bomo enkrat vsi prišli za Teboj. Do takrat pa počivaj mirno in večna luč naj Ti sveči.

Zalujoci ostali

JOHN in URŠULA, starši.

JOSEPHINE in GUSTIE, sestri.

Cleveland, Ohio, 8. februarja, 1943.

Oglašajte v . . . Enakopravnosti

"It Takes Both"

It takes both . . . two fingers to give the Victory sign. It takes both . . . War Bonds and Taxes to make that Victory come true. Continue your purchase of War Bonds, at least ten percent of your income. Pay your Victory Tax and your income tax cheerfully and gladly. Both are in lieu of an Occupation Tax to Hitler. U. S. Treasury Department

